

bibliografiju koja obuhvaća brošure i periodiku izdanu na tlu Jugoslavije i izvan nje, npr. u zbjegu, bazama NOVJ u Italiji, Malti itd. a koje su nastale u razdoblju 1941—1945. godine. Zbog opsežnosti te bibliografije u ovom broju Časopisa za suvremenu povijest obuhvaćena su samo izdanja jedinica, komandi i ustanova NOV i PO Jugoslavije i vojnih izdavača.

Branka Taradžić

ČASOPIS ZA SUVREMENU POVIJEST, 16(2), Zagreb 1984, 198 str.

U rubrici Rasprave i članci Slobodan Žarić: KPH i strategija Narodnooslobodilačke fronte u prvoj godini narodnooslobodilačkog rata (1—17). Jedno od osnovnih pitanja političke i programske osnovice NOP-a bilo je povezivanje s različitim političkim snagama radi stvaranja širokog pokreta NOF-e. U Hrvatskoj je strategija NOF-e donekle zapostavljena u vrijeme priprema za podizanje ustanka. Pokretanje lista »Vjesnik« bilo je značajan korak u proširivanju ideja NOF-e. Strategija NOF-e posebno dolazi do izražaja u Dalmaciji. Već u prvoj polovini 1942. godine hrvatski narod se uvelike opredjeljuje za NOP i stupa u partizanske jedinice.

Ljubomir Antić: Sukobi u jugoslavenskom iseljeničkom pokretu u Antofagasti (Čile) za vrijeme prvog svjetskog rata i neki socijalni utjecaji na njih 1917. godine (19—49). Autor je dao najprije kratak pregled iseljavanja iz hrvatskih zemalja u Južnu Ameriku (do 1917) i pregled geneze jugoslavenskog iseljeničkog pokreta u Južnoj Americi za vrijeme prvog svjetskog rata. Antofagasta je bila centar jugoslavenskog iseljeničkog pokreta u Južnoj Americi. Prvi sukobi u Antofagasti protekli su u borbi za vodstvo u cijelom iseljeničkom pokretu (iz početka za osobni prestiž, no u toku 1917. to je socijalni sukob između najamnih radnika i poslodavaca, ali n.su postavili socijalne ciljeve). Na poslodavce su djelovali masonski utjecaji, a na najamne radnike revolucija u Rusiji.

Nada Hranilović: Novinarska djelatnost don Nike Grškovića u SAD (49—64). Autorica je prikazala život i djelovanje don Nike Grškovića (1863—1949), koji je imao najveće zasluge za razvoj hrvatskog iseljeničkog novinarstva u SAD i šire, posebno kao urednik lista »Zajedničar« i »Hrvatski svijet«. U doba kad su novine bile gotovo jedino štivo ovi listovi su imali velik utjecaj na društveno-političko angažiranje hrvatskih iseljenika u Americi.

Mira Kolar-Dimitrijević: Odnos KPJ prema jugoslavenskoj radničkoj emigraciji u međuratnom razdoblju (65—83). Autorica razmatra emigrantsko pitanje u historiji KPJ kroz nekoliko etapa: 1919—1920, 1921—1929, 1929—1934, 1935—1936, 1937—1939, 1939—1941. Vodstvo KPJ je vrlo dobro poznavalo sudbinu ekonomskih emigranata i djelovalo je među njima. Istaknuto je značenje štampe (tada s centrom u Parizu).

U rubrici Diskusija, Milica Kazin-Wohinz: Početak obračuna s prošlošću. Komunisti a Trieste. Un'Identità Difficile, Ed. Riuniti, Roma 1983. Autorica polemizira o knjizi »Komunisti a Trieste« koju je napisala grupa od šest autora, predavača iz Trsta koji su svoje priloge iznijeli na seminaru Komunističke partije Italije održanom 1981. godine.

U rubrici Ocjene i prikazi (105—132) Miomir Dašić je prikazao knjigu N. Rakočevića, Crna Gora i Austro-Ugarska 1903—1914, Titograd 1983. Zdenko Radelić je predstavio knjigu S. Tonkovića, Sindikati u socijalističkoj Jugoslaviji, Zagreb 1984. Enes Milak je prikazao zbornik Dokumenti o vanjskoj politici SFRJ 1945, Beograd 1984. Franko Mirošević je dao prikaz prve knjige dokumenata Glavni štab NOV i PO Hrvatske 1941—1945. Dokumenti 1941, Zagreb 1983. Katarina Speh-njak je predstavila knjigu J. Hrnčevića Svjedočanstva, Zagreb 1984. Biljana

Kašić je iznijela prikaz časopisa Kumrovečki zapisi 1/1984. godine, Politička škola SKJ »Josip Broz Tito« Kumrovec, koji je pokrenula ta Politička škola radi oglašavanja svog djelovanja.

U rubrici Bibliografija (135—193), Ana Feldman: Brošure i periodika iz NOB-a u Arhivu Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske, II dio. Autorica je objavila bibliografiju brošura izdanja partijsko-političkih rukovodstava, organizacija, organa narodne vlasti, kulturno-prosvjetnih ustanova i udruženja od 1941. do 1944. godine.

Branka Taradžić

ČASOPIS ZA SUVREMENU POVIJEST, 16(3), Zagreb 1984, 198 str.

U rubrici Rasprave i članci Ivan Jelić: Majsko savjetovanje rukovodstva Komunističke partije Jugoslavije u Zagrebu 1941. godine (1—18). Autor razmatra neka otvorena pitanja koja se tiču navedene problematike: o izvorima i literaturi, o datumu održavanja Savjetovanja, o sudionicima Savjetovanja, o mjestu održavanja Savjetovanja i o sadržaju rada Savjetovanja i njegovu značenju. Tonči Šitin: Prilog proučavanju sindikalnog pokreta u Dalmaciji do 1929. godine (19—51). Autor upozorava na specifične uvjete razvoja sindikalnog pokreta u Dalmaciji do 1929. godine i analizira zašto pokrajinska vlada u Dalmaciji osam mjeseci prije donošenja Obznane stavlja radnički pokret izvan zakona i kakvi su bili napori Nezavisnih sindikata da od 1921. i dalje budu predvodnici u radničkoj ekonomskoj borbi.

Zdenka Šimončić-Bobetko: Ekonomske i posjedovne prilike čabarskog područja i provođenje agrarne reforme između dva rata (1918—1941) (53—73). Autorica je analizirala geografsko-privredne karakteristike čabarskog kraja, tekst je nadopunjen sa šest tablica. Težište rada je na prikazu provođenja agrarne reforme i problemu revizije segregacije. Pokazano je i kakvi su bili konačni rezultati agrarne reforme. Enes Milak: Uspostavljanje trgovinskih odnosa između Jugoslavije i Italije 1945—1947. godine (75—87). U radu je izvršena analiza uspostave trgovinskih odnosa s inozemstvom, a naročito s Italijom. Utjecali su zategnuti politički odnosi, stvaranje zona A i B, veliki pad kursa dinara prema talijanskoj liri, ali se unatoč tome razmjena stalno proširivala i 1947. godine je Italija jedan od najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera Jugoslavije.

U rubrici Ocjene i prikazi (91—115) Branka Pribić je predstavila izbor iz francuske i njemačke literature o socijalističkoj radničkoj prosvjeti. To je samo dio od rasprava, rukopisa, disertacija i objavljenih knjiga o prosvjetnoj djelatnosti među radništvom i socijalistima (a koje sadrži Nacionalna biblioteka u Beču). Bosiljka Janjatović je prikazala knjigu M. Bosića, Izvori za istoriju Komunističke partije Jugoslavije 1919—1941, Beograd 1984. Dušan Lukač je predstavio knjigu N. Redžića, Telmanovci. Zapisi o njemačkoj partizanskoj četi Ernst Telman, Beograd 1984.

Franco Mirošević je prikazao Zbornik sjećanja Zagreb 1941—1945, knjiga 3 i 4, Zagreb 1984. Đuro Zatezalo je napisao prikaz Zbornik Kotar Gračac u narodnooslobodilačkom ratu 1941—1945, objavljen u povodu 40. godišnjice oslobođenja općine Gračac. Marija Sentić dala je opširan pregled Kataloga partizanskog tiska Nacionalne i sveučilišne biblioteke Zagreb, Zagreb 1982. U rubrici Bibliografija Ana Feldman: Brošure i periodika iz NOB-a u Arhivu Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske (119—193). Objavljena je bibliografija brošura partijskih i političkih rukovodstava i organizacija, organa narodne vlasti, kulturno-prosvjetnih ustanova i udruženja izdanih tijekom 1945. godine kao i brošure bez naznačene godine izdanja.

Branka Taradžić

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

Bernard STULLI, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

LEKTOR

i

KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Pretplate i narudžbe šaljite na adresu:

Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 1000 din.

Izdavanje časopisa sufinancira

Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH — VII.
Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — svibanj 1986.